

ผลของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ ต่อการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและความพึงพอใจ ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

จันทิมา ช่วยชุม*, ยุพิน หมั่นทิพย์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง เพื่อศึกษาผลของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังการเตรียมความพร้อม และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช จำนวน 64 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะก่อนและหลังการเตรียมความพร้อม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบแผนกิจกรรมฐานการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเตรียมความพร้อมโดยใช้ฐานการเรียนรู้ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและหาค่าความเที่ยงได้เท่ากับ .74 และ .82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (Paired t-test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลหลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการเตรียมความพร้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจต่อการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.18)

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาพยาบาลโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยในโรงพยาบาล

คำสำคัญ : การรับรู้ความสามารถ, การเรียนโดยใช้ฐานการเรียนรู้, การฝึกปฏิบัติงานทางคลินิก, ความพึงพอใจ, นักศึกษาพยาบาล

* อาจารย์ประจำ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
Corresponding author, email: jan-chuaichum22@hotmail.com, Tel. 086-5412011

Received : July 23, 2021; Revised : September 19, 2022; Accepted : September 22, 2022

Effects of Using Learning-Based Approach for Preparation of Clinical Practice on Perceived Self Efficacy in Nursing Practice and Satisfaction among Nursing Students in Adult Nursing Practicum 1

Chanthima Chuaichum*, Yupin Meuntip*

Abstract

This quasi-experimental, one-group pretest-posttest, research study aimed to examine the effects of using learning-based approach for preparation of clinical practice among nursing students in adult nursing practicum 1. The specific objectives were to compare the level of perceived self-efficacy of nursing students in performing nursing care before and after the experiment, and to study the level of their satisfaction after this preparation. The sample consisted of 64 second year nursing students in the academic year of 2019 at Boromarajonani College of Nursing Nakhon Si Thammarat who had been taking clinical practice in adult nursing practicum 1. They were selected by using a simple random sampling technique. The research tool was a learning-based activity model, instruments used for collecting data included perceived self-efficacy and satisfaction questionnaire with content validity and reliabilities by Cronbach's alpha coefficients of .74, and .82. Data were analyzed by using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and paired t-test.

The major findings were as follows: 1. The mean score of perceived self-efficacy of the nursing students after the experiment were significantly higher than that of before the experiment ($p < .05$) 2. Nursing students' satisfaction with learning-based approach for nursing practice preparation in adult nursing practicum 1 was at the high level ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.18).

The findings suggest that the teachers who teach in this subject should provide nursing students with learning experiences using learning-based approach for preparation of clinical practice so that they can be more confidence to provide good nursing care to patients in a hospital.

Keywords : Perceived self-efficacy, Learning-based approach, Clinical practice, Satisfaction, Nursing student

* Instructor, Boromarajonani College of Nursing Nakhon Si Thammarat, Praboromrajchanok Institute
Corresponding author, email: jan-chuaichum22@hotmail.com, Tel. 086-5412011

Received : July 23, 2021; **Revised :** September 19, 2022; **Accepted :** September 22, 2022

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การเรียนการสอนในภาคปฏิบัติถือเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต โดยการประยุกต์ความรู้ภาคทฤษฎีมาสู่การดูแลผู้ป่วยได้อย่างเป็นรูปธรรม นั่นคือนักศึกษาพยาบาลจะต้องขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยต่าง ๆ ของโรงพยาบาล เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติการพยาบาลให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งในการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช มีการจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560) และสอดคล้องตามข้อบังคับของสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2564 (สภาการพยาบาล, 2564) ในการเรียนภาคปฏิบัติเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาเกิดความเครียดและความวิตกกังวล เนื่องจากเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบชีวิตมนุษย์ ทำให้นักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบสูงทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น หากเกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติการพยาบาลขึ้นนั้นหมายถึงอันตรายแก่ชีวิตของผู้ป่วยได้ (วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ, 2559; พูลทรัพย์ ลาภเจียม, 2562) ประกอบกับการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษามีได้ปฏิบัติการพยาบาลอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน บางครั้งมีการสลับไปเรียนในภาคทฤษฎี จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองว่าจะสามารถปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูแลผู้ป่วยในความรับผิดชอบได้ดีมากน้อยเพียงใด อันเป็นสาเหตุของการปิดกั้นการเรียนรู้ใหม่ (พนารัตน์ วิสวเทพนิมิตร และคณะ, 2562)

การเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ให้กับนักศึกษารายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ด้วยสถานการณ์จำลองที่ใช้หุ่นจำลอง การแสดงบทบาทสมมติรวมกับการสะท้อนคิด และการใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริง (Simulation based learning) เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติการพยาบาลมากยิ่งขึ้น (ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง และคณะ, 2560; สุรชาติ สิทธิประณี และคณะ, 2561; นุชนาถ ประภาศ และคณะ, 2562) และจากผลการประเมินการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ. 6) รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ปีการศึกษา 2561 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตรู้สึกไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองต่อการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูแลผู้ป่วยให้ปลอดภัย และมีความวิตกกังวลในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยต่าง ๆ ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชานี้เป็นการฝึกปฏิบัติงานที่ต้องนำเอาความรู้เรื่องโรคหรือการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะโรคแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่ผู้รับบริการที่มีภาวะเจ็บป่วยระยะเฉียบพลัน เรื้อรัง ที่มีปัญหาไม่ซับซ้อนเข้ามาประยุกต์ด้วย แต่เนื่องจากนักศึกษาผ่านเพียงการเรียนภาคปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล ซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติการพยาบาลขั้นพื้นฐานเท่านั้น เป็นผลให้นักศึกษาเกิดความไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองว่าจะสามารถปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูแลผู้ป่วยให้ปลอดภัยได้ สอดคล้องกับการศึกษาของศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง และคณะ (2560) ที่พบว่า นักศึกษาที่ผ่านการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลมีคะแนนการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลสูงกว่าก่อนเตรียมความพร้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ทั้งกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการคิด

การรับรู้ความสามารถในตนเองมีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำทั้งในด้านการเลือกกระทำ พฤติกรรมการกำกับตนเองให้มีความกระตือรือร้น มีความเพียรพยายาม มีความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค หรือมีการใช้ความพยายามและความอดทนในการทำงาน รวมถึงกระบวนการคิดตัดสินใจและปฏิกิริยาทางอารมณ์ (Bandura, 1997; Luthan, Youssef and Avolio 2007, อ้างอิงใน รพีพรรณ สมจิตรนีก, 2557;

ดวงใจ พรหมพยัคฆ์ และคณะ, 2562) ดังนั้น การรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา ซึ่งเป็นความคิดที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์ต่าง ๆ ของตนเอง ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการแสดงออกของพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงที่นักศึกษาพยาบาลต้องเผชิญ อันจะนำมาซึ่งความตั้งใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะมีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช มีนโยบายในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้การเรียนรู้ในสถานการณ์จำลองเสมือนจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และแนวทางในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลที่อาจพบได้ในการฝึกปฏิบัติ (มาลินี บุญเกิด และคณะ, 2558; ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง และคณะ, 2560; สมจิตต์ สีนุชชัย และคณะ, 2560; สุรชาติ สิทธิปกรณ์ และคณะ, 2561; พนารัตน์ วิสวเทพนิมิตร และคณะ, 2562) ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จึงได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ อันเป็นการบูรณาการแนวคิดของ Simulation based learning บทบาทสมมุติ และการสะท้อนคิด มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านตัวกระตุ้นคือ สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องตามลักษณะของรายวิชา โดยแบ่งออกเป็นฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ จำนวน 4 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ฐานศัลยศาสตร์ 2) ฐานอายุรศาสตร์ 3) ฐานนรีเวช และ 4) ฐานตา หู คอ จมูก ซึ่งในแต่ละฐานการเรียนรู้จะมีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาเข้าเรียนรู้ ครั้งละ 1 กลุ่ม ๆ ละ 11-12 คน โดยใช้เวลาฐานละ 45 นาที และนักศึกษาจะหมุนเวียนกันเข้าเรียนรู้จนครบทุกฐานการเรียนรู้

จากการเตรียมความพร้อมดังกล่าว จำเป็นต้องมีการประเมินผลการเตรียมความพร้อมด้านการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล และความพึงพอใจต่อการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงาน เพื่อเป็นข้อมูลพิจารณาว่ากิจกรรมการเตรียมความพร้อมส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลจริงหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งตัวแปรหนึ่งที่แสดงถึงความพร้อมในการปฏิบัติการพยาบาลคือ การรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล ดังนั้น การศึกษาผลของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ต่อการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จึงเป็นข้อมูลสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นใจในความสามารถปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต และเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้และทักษะการปฏิบัติในรูปแบบพฤติกรรมการปฏิบัติการพยาบาลเมื่อขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย (Lee and Ko, 2010; สไบทิพย์ เชื้อเอี่ยม และคณะ, 2562; จตุพร ขาวมาลา และวรรณนา สมนึกประเสริฐ, 2562) อีกทั้งการบริหารจัดการรายวิชาให้นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตเกิดการเรียนรู้สู่การเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพต่อไป

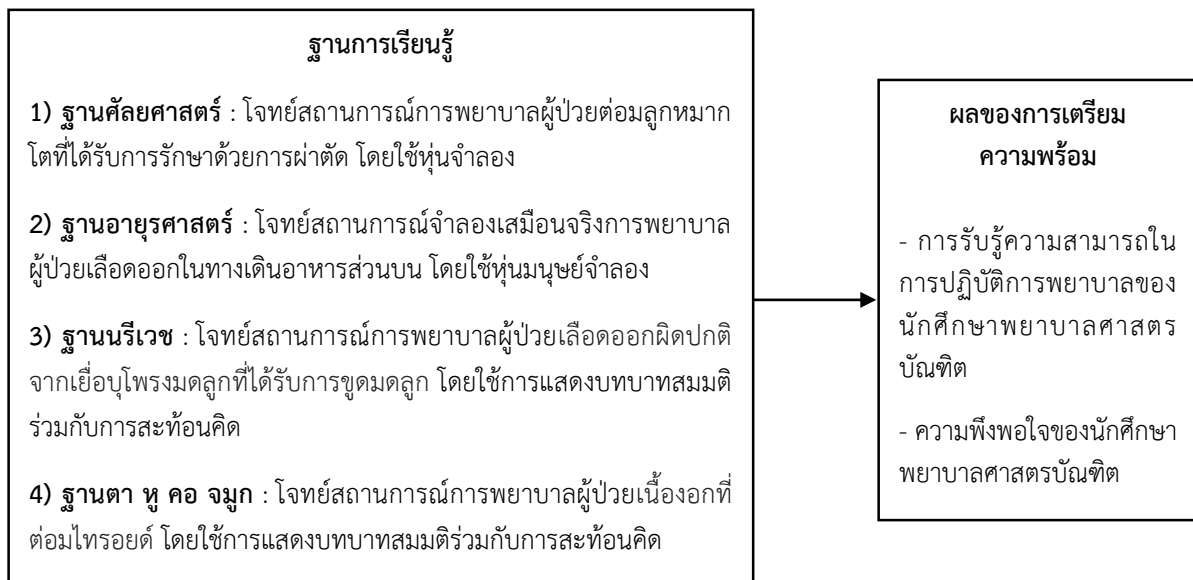
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ 1) แนวคิดการรับรู้ความสามารถในตนเอง (Perceived self-efficacy) ของแบนดูรา (1997) ที่อธิบายว่าการรับรู้ความสามารถในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางความคิด และเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้และการกระทำ หากบุคคลเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะกระทำกิจกรรม

นั้นสำเร็จได้ ก็จะไม่เกิดความหวาดกลัวล่วงหน้าก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม และยังทำให้บุคคลเกิดความเพียรพยายามไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และ 2) แนวคิดของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ฐานการเรียนรู้ (Learning-based approach) ในรูปแบบของสถานการณ์จำลองเสมือนจริง (Simulation based learning) บทบาทสมมุติ และการสะท้อนคิด อันเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้บูรณาการจากแนวคิดการเรียนรู้ต่าง ๆ สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2562 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช ที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จำนวน 91 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 รุ่นที่ 30 ปีการศึกษา 2562 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช ที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ซึ่งผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลโดยใช้โปรแกรม G*Power เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนชนิดที่ 2 (Type II error) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพลโดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 ขนาดอิทธิพลที่ 0.43 มาคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 64 คน (ธวัชชัย วรพงศธร และสุรีย์พันธุ์ วรพงศธร, 2561)

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 2.1 สุ่มจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ในปีการศึกษา 2562 ซึ่งมีทั้งหมด 91 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มเรียน ในกลุ่มเรียนแรก จำนวน 45 คน ส่วนในกลุ่มเรียนที่ 2 จำนวน 46 คน ในการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกภาคปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 4 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ ฐานการเรียนรู้ทางศัลยกรรมศาสตร์ อายุรศาสตร์ นรีเวช และตา หู คอ จมูก ซึ่งในแต่ละฐานการเรียนรู้จะมีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาเข้าเรียนรู้ครั้งละ 11-12 คน

2.2 คำนวณสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มการเรียนรู้ ได้กลุ่มละ 8 คนต่อฐานการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มเรียน โดยในกลุ่มเรียนแรก จำนวน 32 คน ส่วนในกลุ่มเรียนที่ 2 อีกจำนวน 32 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 64 คน

2.3 ทำการสุ่มนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ในแต่ละกลุ่มเรียน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับฉลากแบบแทนที่เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสถูกเลือกเท่าเทียมกัน จนครบจำนวน 64 คน โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย 4 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ ฐานการเรียนรู้ศัลยกรรมด้วยการใช้โสตทัศนการณ์เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด โดยใช้หุ่นจำลอง ฐานการเรียนรู้อายุรศาสตร์ด้วยการใช้โสตทัศนการณ์จำลองเสมือนจริง (Simulation based learning : SBL) เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเลือดออกในทางเดินอาหารส่วนบน โดยใช้หุ่น SimMan ฐานการเรียนรู้โรคหัวใจด้วยการใช้โสตทัศนการณ์เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเลือดออกผิดปกติจากเยื่อบุโพรงมดลูกที่ได้รับการขูดมดลูก โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติร่วมกับการสะท้อนคิด และฐานการเรียนรู้ตา หู คอ จมูก ด้วยการใช้โสตทัศนการณ์เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเนื้องอกที่ต่อมไทรอยด์ โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติร่วมกับการสะท้อนคิด ซึ่งในแต่ละฐานการเรียนรู้จะมีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาเข้าเรียนรู้ครั้งละ 11-12 คน โดยใช้เวลาฐานละ 45 นาที และนักศึกษาจะหมุนเวียนกันเข้าเรียนรู้จนครบทุกฐานการเรียนรู้ ทั้งนี้แบบกิจกรรมฐานการเรียนรู้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม เหตุผลในการเลือกเรียนพยาบาล และระดับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ดัดแปลงจากแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ของศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง และคณะ (2560) มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบมาตราบรรทัด (Rating scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การแบ่งระดับการรับรู้ความสามารถของนักศึกษาตั้งแต่ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด และระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด และมีเกณฑ์การแปลผลระดับการรับรู้ความสามารถ เป็นดังนี้ ช่วงคะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด ช่วงคะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย ช่วงคะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง ช่วงคะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง มาก ช่วงคะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาหลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนแบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน มีข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตั้งแต่น้อยที่สุด จนถึง มากที่สุด สำหรับการแปลผลแบ่งตามระดับคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ เช่นเดียวกับการแปลผลระดับการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลและแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ (Content validity) รวมถึงหาความเที่ยง (Reliability) กับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ .74 และ .82 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณารับรองจากประธานกรรมการจริยธรรมวิจัย วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครศรีธรรมราช ในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2563 ตามเลขที่โครงการวิจัย A-06/2563 Exp. ในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2564 ซึ่งการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปโดยสมัครใจ และไม่ส่งผลกระทบต่อผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือเกรดของกลุ่มตัวอย่าง หรือสิทธิอื่น ๆ ที่จะได้รับการศึกษาต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 การเตรียมอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ

1.1.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาจัดประชุมวางแผนและเตรียมอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติจำนวน 12 คน ตามแผนการเตรียมความพร้อมในแต่ละฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มเรียน

1.1.2 ชี้แจงรายละเอียดและแนวทางการดำเนินกิจกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกในแต่ละฐานการเรียนรู้แก่อาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติตามบทบาทของผู้สอนประจำฐานการเรียนรู้ทั้งฐานสรีรศาสตร์ ฐานอายุรศาสตร์ ฐานนรีเวช และฐานตา หู คอ จมูก

1.1.3 เตรียมโจทย์สถานการณ์จำลอง หุ่นจำลอง หุ่นมนุษย์จำลอง ห้องเรียน เครื่องมือวัสดุ อุปกรณ์และเวชภัณฑ์ให้สอดคล้องกับโจทย์สถานการณ์จำลองที่กำหนดให้พร้อมใช้งานตามฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มฐานการเรียนรู้

1.2 การเตรียมนักศึกษาพยาบาล

1.2.1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาปฐมนิเทศรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 แก่นักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตที่ลงทะเบียนเรียน

1.2.2 ประเมินการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตก่อนเข้ารับการเตรียมความพร้อมในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้

1.2.3 อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาเตรียมนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตให้พร้อมกับการเรียนการสอนโดยใช้ฐานการเรียนรู้ โดยอธิบายวิธีการเรียน การเตรียมตัว การแนะนำกิจกรรม สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบทบาทของผู้เรียน

2. ขั้นตอนการ

2.1 นักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตทุกคนทั้งที่เป็นกลุ่มทดลองและไม่ใช้กลุ่มทดลองเข้าฐานการเรียนรู้ตามตารางการหมุนฐานที่กำหนดภายใต้ความดูแลของอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติโดยใช้ฐานการเรียนรู้ประกอบด้วยฐานการเรียนรู้ 4 ฐานการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ฐานการเรียนรู้สรีรศาสตร์ด้วยการใช้โจทย์สถานการณ์เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด โดยใช้หุ่นจำลอง 2) ฐานการเรียนรู้อายุรศาสตร์ด้วยการใช้โจทย์สถานการณ์จำลองเสมือนจริง (Simulation based learning : SBL) เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเลือดออกในทางเดินอาหารส่วนบน โดยใช้หุ่นมนุษย์จำลอง 3) ฐานการ

เรียนรู้วิธีเวชด้วยการใช้โจทย์สถานการณ์เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเลือดออกผิดปกติจากเยื่อบุโพรงมดลูกที่ได้รับการขูดมดลูก โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติร่วมกับการสะท้อนคิด และ 4) ฐานการเรียนรู้ตา หู คอ จมูก ด้วยการให้โจทย์สถานการณ์เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเนื้องอกที่ต่อมไทรอยด์ โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติร่วมกับการสะท้อนคิด โดยแต่ละฐานการเรียนรู้ใช้เวลา 45 นาที สลับเปลี่ยนหมุนเวียนจนครบทั้ง 4 ฐานการเรียนรู้ ซึ่งนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตทุกคนต้องผ่านการแสดงบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่ บทบาทผู้ป่วย, ญาติผู้ป่วย, พยาบาลหัวหน้าทีม, พยาบาลสมาชิกทีม อย่างน้อยคนละ 1 ครั้ง ใน 4 ฐานการเรียนรู้

3. ขั้นสรุปและประเมินผล

3.1 ประเมินการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลังการเตรียมความพร้อมในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้

3.2 ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลังการเตรียมความพร้อมในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้

โดยทั้งสองแบบประเมินจะใช้เวลาในการตอบประมาณ 20 นาที และสามารถสอบถามข้อสงสัยจากผู้วิจัยได้ตลอดเวลาที่ทำการตอบแบบประเมินตามกลุ่มเรียนที่กำหนดในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1

3.3 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของแบบสอบถามก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 โดยใช้สถิติทดสอบที (Paired t-test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 93.75 มีอายุเฉลี่ย 21.11 ปี ($\bar{X}=21.11$, S.D.=2.00) เกรดเฉลี่ยสะสม 3.12 ($\bar{X}=3.12$, S.D.=0.24) เหตุผลในการเลือกเรียนพยาบาลมากที่สุดคือชอบวิชาชีพพยาบาล ร้อยละ 51.56 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลส่วนมากอยู่ในระดับค่อนข้างดี คิดเป็นร้อยละ 64.06

2. ค่าเฉลี่ยคะแนนการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลังเตรียมความพร้อมโดยใช้ฐานการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเตรียมความพร้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังเตรียมความพร้อมโดยใช้ฐานการเรียนรู้ (n=64)

ก่อนเตรียมความพร้อม		หลังเตรียมความพร้อม		t-test	p-value
$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
40.11	3.78	42.11	3.51	-5.64	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. คะแนนการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลังเตรียมความพร้อมโดยใช้ฐานการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่าก่อนเตรียมความพร้อม ($\bar{X}$ =4.21, S.D.=0.35 และ $\bar{X}$ =4.01, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ๆ ผู้ป่วย และญาติผู้ป่วยได้ หลังเตรียมความพร้อมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเตรียมความพร้อม ($\bar{X}$ =4.58, S.D.=0.50) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ เมื่อมี ปัญหาที่ไม่คาดคิดในการปฏิบัติการพยาบาลเกิดขึ้น ก็สามารถจัดการกับปัญหานั้นได้ หลังเตรียมความพร้อมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเตรียมความพร้อม ($\bar{X}$ =3.98, S.D.=0.60) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังเตรียมความพร้อมโดยใช้ฐานการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 จำแนกตามรายข้อ (n=64)

ข้อคำถาม	ก่อนเตรียมความพร้อม			หลังเตรียมความพร้อม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ๆ ผู้ป่วย และญาติผู้ป่วยได้	4.44	0.53	มาก	4.58	0.50	มากที่สุด
การฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่ผ่านมาทำให้มีความพยายามและตั้งใจเรียนมากขึ้น	4.17	0.52	มาก	4.34	0.51	มาก
สามารถฝึกปฏิบัติการพยาบาลให้สำเร็จได้ ถึงแม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ไม่ชอบก็ตาม	4.14	0.61	มาก	4.27	0.45	มาก
ถ้าพบว่าการปฏิบัติการกิจกรรมการพยาบาลโดยยาก จะพยายามฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมให้เกิดความสำเร็จ	4.09	0.56	มาก	4.22	0.55	มาก
แม้การปฏิบัติการพยาบาลจะดูยากและเป็นสิ่งใหม่ ก็จะพยายามปฏิบัติดูก่อน	4.00	0.56	มาก	4.20	0.54	มาก
เมื่อตั้งเป้าหมายใดไว้ จะดำเนินการจนบรรลุเป้าหมาย	4.08	0.41	มาก	4.19	0.50	มาก
เมื่อพยายามที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จะไม่เลิกเรียนรู้ แม้ว่าในระยะแรกจะไม่ประสบความสำเร็จก็ตาม	3.94	0.66	มาก	4.17	0.55	มาก
สามารถพึ่งตนเองได้ภายใต้การดูแลของอาจารย์	3.88	0.63	มาก	4.14	0.50	มาก
สามารถจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตได้	3.94	0.53	มาก	4.02	0.38	มาก
เมื่อมีปัญหาที่ไม่คาดคิดในการปฏิบัติการพยาบาลเกิดขึ้น ก็สามารถจัดการกับปัญหานั้นได้	3.44	0.61	ปานกลาง	3.98	0.60	มาก
รวม	4.01	0.38	มาก	4.21	0.35	มาก

4. นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้สึกว่าได้รับการดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ประจำฐานการเรียนรู้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.50) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ รู้สึกมีความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.57) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจต่อการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต จำแนกตามรายข้อ (n=64)

รายข้อการประเมิน	$\bar{X}$ =	S.D.	แปลผล
รู้สึกได้รับการดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ประจำฐานการเรียนรู้เป็นอย่างดี	4.59	0.50	มากที่สุด
ได้เรียนรู้การปฏิบัติการพยาบาลที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์	4.58	0.56	มากที่สุด
มีความตั้งใจกับการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกบนหอผู้ป่วย	4.56	0.53	มากที่สุด
ได้ฝึกทบทวนทักษะการปฏิบัติการพยาบาล	4.52	0.50	มากที่สุด
การใช้ฐานการเรียนรู้ทำให้มีความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาในรายวิชาที่เรียนมากขึ้น	4.48	0.56	มาก
ได้รับการพัฒนาความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานทางคลินิก	4.45	0.53	มาก
การใช้ฐานการเรียนรู้ช่วยทำให้ความพร้อมที่จะขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกได้อย่างเต็มที่ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ	4.38	0.58	มาก
ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีมในการดูแลผู้ป่วย	4.38	0.55	มาก
รู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรเมื่อต้องปฏิบัติงานทางคลินิกบนหอผู้ป่วย	4.20	0.54	มาก
รู้สึกมีความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วย	4.08	0.57	มาก
รวม	4.42	0.18	มาก

การอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัย อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลก่อนและหลังเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลังการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลสูงกว่าคะแนนก่อนเข้าเตรียมความพร้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ อันประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ (Active learning) ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลาย ได้แก่ เป็นการจำลองสถานการณ์เสมือนจริง (Simulation based learning; SBL) โดยใช้โจทย์สถานการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม เกิดความรู้สึกรู้สึกคิด และมีอารมณ์ร่วมต่อสถานการณ์นั้น ๆ ตามแต่บทบาทที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย ผ่านการใช้

หุ่นจำลองเสมือนจริง การแสดงบทบาทสมมติ และการสะท้อนคิด โดยมีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ทาง ศัลยศาสตร์เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยต่อมลูกหมากโตที่ได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัด สาระการเรียนรู้ อายุรศาสตร์เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเลือดออกในทางเดินอาหารส่วนบน สาระการเรียนรู้เวชเรื่องการ พยาบาลผู้ป่วยเลือดออกผิดปกติจากเยื่อบุโพรงมดลูกที่ได้รับการคุมดลูก และสาระการเรียนรู้ ตา หู คอ จมูก เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยเนื้องอกที่ต่อมไทรอยด์ ภายใต้ขอบเขตของรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ซึ่งเน้นการปฏิบัติทักษะทางการพยาบาลในการแก้ปัญหาตามระบบของผู้ป่วยเป็นสำคัญ อันจำเป็นต้องใช้ ความมั่นใจในความสามารถของผู้เรียนเองว่าจะสามารถปฏิบัติการพยาบาลเพื่อดูแลผู้ป่วยรายนั้น ๆ ให้ ปลอดภัยได้ สอดคล้องกับการศึกษาของนิตยา สมบัติแก้ว และภาวิดา พุทธิจันทร์ (2558); เยาวเรศ ประภาชนนท์ และคณะ (2559); ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง และคณะ (2560); กมลทิพย์ ชลัษฐธรรมเนียม และคณะ (2560); นุชนาถ ประกาศ และคณะ (2562); กล้าเผชิญ โชคบำรุง และคณะ (2564); Alavi (2014) ที่พบว่า การเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาลเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจใน ความสามารถหรือเกิดทัศนคติด้านบวกเกี่ยวกับความสามารถของตนเองว่าจะสามารถปฏิบัติทักษะการ ปฏิบัติการพยาบาลหรือดำเนินกิจกรรมการแก้ไขปัญหาให้ผู้ป่วยที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย โดยข้อคำถามที่มีระดับการรับรู้ความสามารถมากที่สุด คือ สามารถสร้างและรักษา สัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ๆ ผู้ป่วย และญาติผู้ป่วยได้ ส่วนข้อคำถามที่มีระดับการรับรู้ความสามารถน้อย ที่สุด คือ เมื่อมีปัญหาที่ไม่คาดคิดในการปฏิบัติการพยาบาลเกิดขึ้น ก็สามารถจัดการกับปัญหานั้นได้ ทั้งนี้ เพราะผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ รวมถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น กระบวนการสื่อสาร กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา และ กระบวนการคิด ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จในการแสดงออกของพฤติกรรมปฏิบัติการพยาบาลใน สถานการณ์ที่นักศึกษาต้องเผชิญ อันจะนำมาซึ่งความตั้งใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่เพิ่มขึ้น เป็นผล ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลังการเตรียม ความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ร้อยละ 100 มีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจมีเหตุผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทาง คลินิกโดยใช้ฐานการเรียนรู้มีขั้นตอนที่ชัดเจน เข้าใจได้ง่าย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและมีส่ว นร่วมในการฝึกปฏิบัติภายใต้บรรยากาศที่เสมือนจริง มีการสรุปหลักการและความคิดรวบยอดจาก ประสบการณ์ที่ได้รับ โดยมีอาจารย์ผู้สอนช่วยชี้แนะแนวทางและใช้คำถามกระตุ้น เพื่อให้เกิดการสะท้อนคิด และอภิปรายร่วมกัน นอกจากนี้การเตรียมความพร้อมยังเป็นการสะท้อนถึงประสบการณ์และการตระหนัก ในตนเองของผู้เรียนว่าจริง ๆ แล้วผู้เรียนรู้อะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด และสามารถประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม กับสถานการณ์ที่ประสบอยู่หรือไม่ ทั้งยังก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างทีมผู้เรียนและอาจารย์ ผู้สอนภาคปฏิบัติด้วยการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลให้แก่ผู้ป่วยเพื่อหวังแก้ปัญหาหรือให้การดูแล ผู้ป่วยตามโจทย์สถานการณ์ที่กำหนดให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด โดยข้อคำถามที่มีระดับความพึงพอใจ มากที่สุด คือ รู้สึกว่าได้รับการดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ประจำฐานการเรียนรู้เป็นอย่างดี ส่วนข้อคำถาม ที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ รู้สึกมีความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วย สอดคล้องกับ การศึกษาของนพนันธุ์ จำปาเทศ และคณะ (2558); ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง และคณะ (2560); สมจิตต์ สินธุชัย และคณะ (2560); ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง และคณะ (2561); สุรชาติ สิทธิปกรณ์ และคณะ (2561); พนารัตน์ วิสวเทพนิมิตร และคณะ (2562); พนารัตน์ วิสวเทพนิมิตร และคณะ (2563); Winum (2017) ที่พบว่า การ เตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานเป็นการเตรียมตัวของผู้เรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจให้พร้อม

กับการต้องเผชิญกับสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยในสภาวะสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ไม่คุ้นเคยไม่ว่าจะเป็นสถานที่ ทีมสหสาขาวิชาชีพ แพทย์เจ้าของไข้ พยาบาลและเจ้าหน้าที่บนหอผู้ป่วย ผู้ป่วยญาติผู้ป่วย และอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ ซึ่งหากผู้เรียนมีประสบการณ์หรือได้รับการฝึกฝนทักษะการปฏิบัติการพยาบาลที่ดีภายใต้การดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญ มีความเป็นกันเอง ตรงตามลักษณะรายวิชา ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ มีความสุขและพร้อมที่จะเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. อาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ คณะพยาบาลศาสตร์ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกแก่นักศึกษาพยาบาลในทุกชั้นปีโดยใช้ฐานการเรียนรู้ด้วยการบูรณาการรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเช่นเดียวกับแบบแผนการวิจัยในครั้งนี้ หรืออาจปรับเปลี่ยนรูปแบบเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับลักษณะรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ อันเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจแก่นักศึกษาในการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยต่อไป

2. สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ควรจัดทำคลังหรือธนาคารโจทย์สถานการณ์จำลอง และเพิ่มเนื้อหา/บทบาทที่แสดงถึงการสร้างสัมพันธ์กับผู้ป่วยบริการ เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ป่วยบริการ ลดความรู้สึกกลัวและวิตกกังวลของนักศึกษา เมื่อต้องทำการซักประวัติ ตรวจร่างกาย และปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลแต่ละกิจกรรมแก่ผู้ป่วยบริการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

อาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ คณะพยาบาลศาสตร์ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาพยาบาลในชั้นปีต่าง ๆ ในภาคปฏิบัติ ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การสอนผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อง่ายต่อการเข้าถึงและสนองตอบต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม, วณิดา ดุรงค์ฤทธิชัย, และหทัยชนก บัวเจริญ. (2560). ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนแบบนำตนเองเพื่อสร้างการเรียนรู้รอบด้านรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลอนามัยชุมชน: กรณีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *วารสารมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติวิชาการ*, 20(40), 41-52.
- กล้าเผชิญ โชคบำรุง, ปาริชาติ วงศ์ก้อม, และจินตนา สุวิทวัส. (2564). การรับรู้สมรรถนะตนเองทางการพยาบาลในการฝึกปฏิบัติวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 44(2), 72-85.
- จตุพร ขาวมาลา และวรรณทนา สมนึกประเสริฐ. (2562). ผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ*, 2(1), 163-176.

- ดวงใจ พรหมพยัคฆ์, วราภรณ์ สัตยวงศ์, จุฑามาศ รัตนอัมภา, ภาวดี เหมทานนท์, และวิไลพร รังควัต. (2562). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงร่วมกับการส่งเสริมทักษะการสะท้อนคิดของนักศึกษาพยาบาลต่อพฤติกรรมการสะท้อนคิดและความสามารถในการตัดสินใจทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา*, 25(2), 57-71.
- ธวัชชัย วรพงศธร และสุรีย์พันธุ์ วรพงศธร. (2561). การคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับงานวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power. *วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*, 41(2), 11-21.
- นิตยา สมบัติแก้ว และภาวิดา พุทธิจันทร์. (2558). การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการปฏิบัติการพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม*, 16(30), 51-62.
- นุชนาถ ประกาศ, จิตติยา สมบัติบุรณ์, และสุกัญญา ชันวิเศษ. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เสมือนจริงเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี*, 30(1), 200-215.
- นพนัฐ จำปาเทศ, วิญญูทัย บุญตัน, และพรศิริ พันธสี. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอนกับความสุขในการเรียนรู้รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *วารสารมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติวิชาการ*, 19(37), 1-14.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560. (2560, 6 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 1 ง.
- พนารัตน์ วิศวกรรมนิมิต, อุบล สุทธิเนียม, และจันทร์จิรา เกียรติสีสกุล. (2562). ผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เสมือนจริงในการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะหัวใจล้มเหลวต่อความพึงพอใจและความมั่นใจในตนเองในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ. *วารสารวิจัยสุขภาพและการพยาบาล*, 35(2), 224-234.
- พนารัตน์ วิศวกรรมนิมิต, อุบล สุทธิเนียม, และเสมอจันทร์ อีระวัฒน์สกุล. (2563). ผลของการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์เสมือนจริงในการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่มีภาวะช็อคต่อความพึงพอใจ ความมั่นใจในตนเองในการเรียน และการตัดสินใจทางคลินิกของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 14(3), 59-69.
- พูลทรัพย์ ลากเจียม. (2562). ผลของการเตรียมความพร้อมก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานต่อความรู้และทักษะปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารก และผดุงครรภ์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิตชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เชียงใหม่. *ราชวดีสาร วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์*, 9(2), 42-54.
- มาลินี บุญเกิด, ฤทัยรัตน์ มั่งอณะ, และสุกัญญา กระเบียด. (2558). ผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์เสมือนจริงต่อความมั่นใจและทักษะในการดูแลผู้ป่วยวิกฤติ. การประชุมวิชาการระดับชาติ ประจำปี 2558: Diversity in Health and Well-Being พิษณุโลก, 25-26 มิถุนายน 2558.
- เยาวเรศ ประภาษานนท์, บัณฑิตา ภูอาษา, และแสงเดือน กิ่งแก้ว. (2559). การรับรู้สมรรถนะปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและชุมชนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 26(2), 23-33.

- รพีพรรณ สมจิตรนิก. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและคุณลักษณะของงานต่อความผูกพันในงานและผลการปฏิบัติงาน กรณีศึกษา : กลุ่มธุรกิจบริษัทหลักทรัพย์ในเขตกรุงเทพมหานคร*. (รายงานค้นคว้าอิสระ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วงเดือน สุวรรณศิริ, อรพิน จุลมณี, และฐิติธาดา ตั้งคำวานิช. (2559). การจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองสำหรับนิสิตนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 28(2), 1-14.
- ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง, วิภารัตน์ ยมดิษฐ์, บำเพ็ญ พงศ์เพชรดิถ, ดวงแข พัทธ์สิน, ปิยะนาฏ ช่างเสียง, และ อังคณา หมอนทอง. (2560). ผลของการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงต่อการรับรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย. *วารสารพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข*, 27(ฉบับพิเศษ), 46-58.
- ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง, วิรดา อรรถเมธากุล และดวงแข พัทธ์สิน. (2561). ผลของการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยอย่างมีแบบแผนสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 20(3), 147-163.
- สไบทิพย์ เชื้อเอี่ยม, สุพัตรา ไตรอุดมศรี, และปรียาสลิล ไชยวุฒิ. (2562). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีสะท้อนคิดต่อทักษะการปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยในรายวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคทางการพยาบาล. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุขภาพ*, 2(1), 143-152.
- สภาการพยาบาล. (2564). ข้อบังคับของสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2564. (2564, 27 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 53 ง. 28-38.
- สุรชาติ สิทธิปรณ์ และคณะ. (2561). *ผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยหุ่นจำลองเสมือนจริงต่อความมั่นใจในตนเองและความพึงพอใจของนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. การประชุมวิชาการ “มหาวิทยาลัยมหาสารคามวิจัยครั้งที่ 14” 50 ปมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ‘ผู้มีปัญญาพึงเป็นอยู่เพื่อมหาชน’, 6 กันยายน 2561.
- สมจิตต์ สินธุชัย, กันยารัตน์ อุบลวรรณ, และสุนิย์รัตน์ บุญศิลป์. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริงต่อความรู้ ความพึงพอใจ และความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ในการฝึกปฏิบัติรายวิชาฝึกทักษะทางวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา. *วารสารพยาบาลรามา*, 23(1), 113-127.
- Alavi, N.M. (2014). Self-efficacy in nursing students. *Nursing and Midwifery Studies*, 3(4), 1.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy : the exercise of control*. New York : W.H. Freeman and company.
- Lee, T.W. and Ko, Y.K. (2010). Effects of self-efficacy, affectivity and collective efficacy on nursing performance of hospital nurses. *J Adv Nurs*, 66(4), 839-848.
- Winum, A. (2017). *BSN students' satisfaction and self-confidence in simulation-based learning* (Undergraduate Honors Thesis). Boiling Springs, NC: Gardner-Webb University Retrieved from <https://digitalcommons.gardner-webb.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1010&context=undergrad-honors>.

